

Orkestertidende

Orkestertidende. Blad for musikere og musikvenner utkom månedlig i Kristiania (nå Oslo) fra september 1892 til desember 1894. Opprinnelig var det tenkt som et blad for medlemmer av Kristiania orkestermusikerers fagforening. Siden det var det eneste musikktidsskriftet i Norge på denne tiden¹, henvendte det seg fra begynnelsen til en større leserkrets av musikere og musikkvenner i alminnelighet. Til å begynne med besto hvert nummer av *Orkestertidende* av fire foliosider (31 x 23 cm) med to spalter, men da bladet etter et år gikk meget godt², ble sidetallet utvidet til seks fra september 1893³. *Orkestertidende* ble trykt i G. Bergs boktrykkeri.

Til tross for den gode mottakelsen, eksisterte bladet bare i litt over to år, og Ernst Solberg beskriver nedleggelsen slik i 1914:

Da vi nemlig efter 2 aars virksomhet absolut vilde se et regnskab, viste der sig desværre at være „intet i kassen“ [...], og vi maatte dernæst havt mindst én tankelæser for at komme efter, hvem der hadde betalt noget til bladet - og hvem ikke; - at betale to ganger vilde, komisk nok, ingen! Var bladet godt redigert, saa maa det derfor, hvad dets regnskabsvæsen angaar, komme under kategorien „mærkelig“. Da det heller ikke ellers hadde været uten vanskeligheter at holde bladet gaende (det hadde saaledes ikke faat nogen større tilslutning), fandt man det - efter aabenbarelsen av et regnskab „in blanco“, - bedst at la det avgaa ved døden; det fik derfor et forholdsvis blidt og smertefrit endeligt, uten nogen større døds-kamp. Den saakaldte regnskabsfører, der vel hadde lagt den væsentligste pind til dets lik-kiste, var ligesaa rolig og morsom som graveren i Shakespeares *Hamlet*⁴.

Redaksjonen besto av en komite på tre medlemmer. Gustav Lange var formann. Han var fiolinist, komponist og pedagog, og utga flere pedagogiske skrifter, både i teoretiske fag og i fiolinspill. Han engasjerte seg også sterkt i organisasjonsarbeid, særlig i Kristiania orkestermusikerers fagforening. Peter Brynie Lindeman var organist, cellist, komponist og pedagog. Han opprettet sammen med sin far, Ludvig Mathias Lindeman, Musik- og organistskolen i Kristiania, senere Musikkonservatoriet, som han ledet til sin død. Lindeman var også redaktør for *Musikbladet* i årene 1908-21. Det tredje medlemmet av komiteen var fløyttist og telegrafist Amundsen. Lite er kjent om ham.

¹*Nordisk musiktidende* gikk inn i januar 1892.

²*Orkestertidende* september 1893, nr 1, s. 1.

³Ibid. Det var også planer om å utgi enkelte numre med åtte sider uten forhøyet abonnementspris.

⁴*Norsk musikerblad* 1914, nr 9, s. 68.

Finansieringen av bladet var hovedsakelig basert på abonnement og avertissemeter, men heftene var også tilsalgs enkeltvis i Ole Olsens musikkhandel. Olsen var også bladets kasserer⁵.

En viktig del av innholdet i *Orkestertidende* var fagforeningsstoff for Kristiania orkestermusikeres fagforening, som ønske om eget hus eller lokale, avlønningsspørsmål, annonsering for og referater fra møter.

Den viktigste delen var likevel viet musikk. Flere artikler av mer generell karakter som f. eks. „Berlioz og Wagner“, „Vore præster og kunsten“ og „Haydn's betydning som symfoniker“ ble publisert. Spørsmål om akustikk ble belyst i „Om strengeinstrumenternes klangfarve“ og „Lidt om forandring av gehøret“, den siste av ørelege Hans Daae. Biografier over kjente kunstnere som Johan Svendsen, Franz Liszt og Orlando di Lasso hadde stor plass, ofte som større nekrologer som f. eks. ved Charles Gounods og Just Riddervold Lindemans død. Bladet presenterte også oversatte artikler fra utenlandske bøker og tidsskrifter som f. eks. *Themaet* fra Lobes *Lehrbuch der Komposition*, og *Uddrag fra Mendelssohns reisebreve*. Anekdoter om kjente komponister (Paesiello) og utøvere (Adelina Patti), fortellinger og fabler som „En paukesolo“ av Franz Hentschel, og „Beethovens siste kjærlighed“ av Fr. von Hohenhausen, hadde også sin plass i bladet.

Det var tre faste spalter: „Konsserter“, som ga en oversikt over konsserter i hovedstaden med anmeldelser, „Udenbys konsserter“, med stoff fra korrespondenter og „Udlandet“, som i korte notiser gjorde rede for større og mindre begivenheter av allmennmusikalsk interesse. Sist i bladet finner man annonser for salg og reparasjon av instrumenter, undervisning, bøker og musikalier.

Bare de færreste av artiklene er signert, og det er rimelig å anta at redaksjonskomiteen sørget for det meste av stoffet selv, men noe kan være skrevet av korrespondenter i andre byer som Kristiansand, Halden og Trondheim. Artiklene som er signert, er oftest signert med initialer som i de fleste tilfellene har vist seg umulig å identifisere. Den følgende liste angir avslørte initialer:

Initialer	Bidragstyttere
F.	Aimar Grønvold (Kristiania)
G. L.	Gustav Lange (Kristiania)
P. L.	Peter Lindeman (Kristiania)
Th. L.	Theodor Løvstad (Kristiania)

⁵Johan Kleipzig, Alfred Andersen, Halfdan Borgen og Michael Flagstad var ansvarlige for distribusjonen av *Orkestertidende*; Kleipzig og Andersen til foreningens medlemmer. Borgen og Flagstad til de øvrige abonnentene. Fra mai 1893 ble S. Ryen valgt til ekspeditør med Borgen, K. Davidsen og Hans J. Holen som medhjelpere. Kleipzig og Andersen var da valgt inn i styret og Flagstad var reist fra byen.

Tidsskriftets språkform og rettskrivning er beholdt, men store bokstaver i substantiv er gjengitt med små bokstaver etter moderne standard. Redaksjonelle kommentarer, med unntak av titler, stedsnavn og personnavn, er skrevet etter moderne norsk rettskrivning. I registeret er indekstermer som forekommer både i eldre og moderne form, plassert under den moderne formen. Det er viktig å merke seg at inntil 1907 var det offisielle skriftspråket i Norge dansk. Deretter gikk man over til norsk rettskrivning, som brøt radikalt med den danske. Brukeren må være klar over at indekstermer kan forekomme på flere språk og finnes derfor på forskjellige steder i indeksen.

Denne publikasjonen baserer seg på eksemplaret av *Orkestertidende* i Norsk musikk-samling, Universitetsbiblioteket i Oslo.